

EGENTLIGA FINLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

TOTAL BORTTAGNING AV PROSTATAN

Prostatakörteln befinner sig i botten av bäckenet under urinblåsan. Den bildar en del av sädesvätskan. Urinröret går genom prostatan och till den mynnar sädesledarna som transporterar spermier från testiklarna.

Operationen

Total borttagning av prostatan görs för att behandla prostatacancer. Under operationen tas först lymfkörtlarna från bäckenbotten och därefter avlägsnas prostatan. En ny fog görs mellan urinröret och urinblåsan. För att skydda fogen läggs en urinkateter in som får vara kvar 2-3 veckor efter operationen.

Hemvård

Utskrivning från sjukhuset beror på återhämtningstiden men i allmänhet 4-6 dagar efter operationen

- Du får skilda instruktioner för skötsel av operationssåret och vård av katetern.
- Du får bada bastu efter att katetern har tagits bort.
- Normalt ätande, drickande och utevistelse är tillåtet efter operationen.
- Undvik kraftig ansträngning och lyft (gräns 2 kg) ungefär en månad efter operationen så att risken att det bildas ett bråck i såret är så liten som möjligt. En månad efter operationen kan du försiktigt påbörja ansträngning och öka den gradvis. Ha paus i ansträngningen en vecka ifall smärtan i sårområdet stärks och börja sedan om från början.
- Du får inte cykla på fyra veckor så att det inte bildas tryck på operationsområdet.
- Du får köra bil först efter att katetern har tagits bort.

Borttagning av katetern

Katetern avlägsnas ungefär två veckor efter operationen på den urologiska avdelningen. Genom att mäta kvarurinet säkerställs att urineringen lyckas, det görs med en ultraljudsmaskin genom bukväggen efter att du urinerat. Ditt tillstånd följs upp på avdelningen några timmar.

Vanligtvis har man det slutgiltiga svaret av patologen av den avlägsnade prostatan till förfogande. Beroende på svaret bedöms behovet av tilläggsbehandlingar.

Kontinensförmåga

En del av slutarmuskeln opereras bort under åtgärden och efter att katetern har avlägsnats är det normalt att det till en början förekommer urinläckage och man behöver använda blöja. Återhämtningen av den kvarvarande delen av slutarmuskeln påbörjas snabbt och en väsentlig förbättring brukar ofta märkas redan efter några dagar – veckor. Du återhämtar dig bäst om du aktivt tränar bäckenbottenmusklerna. Muskelkontraktionen som stärks med övningarna är den samma som med vilken man avbryter urinflödet före urineringen har slutat. Du får skilda anvisningar angående övningarna.

Ifall du har urinläckage skall du tvätta underlivet minst två gånger i dygnet. Merparten av återhämtningen av att kunna hålla tätt sker under det första halvåret, men återhämtningen fortsätter tills det gått ungefär ett år efter operationen. Om kontinensen inte är tillräckligt bra och du fortfarande har oförmåga att hålla tätt kan man ett halvt år efter operationen utvärdera behovet av tilläggsbehandling för att förbättra kontinensen.

Könslivet

Nerverna som styr erektionen går bredvid prostatan och de får praktiskt taget alltid en viss grad av skada och efter operationen blir erektionsförmågan nästan alltid försämrad. Möjligheten till ett normalt könsliv strävas till att bevaras så länge som vården av cancern inte lider.

Könslivet kan påbörjas fyra veckor efter operationen. Vid behov kan erektionen stärkas med erektionsmedicin som du vanligtvis kommer att behöva i fortsättningen. Regelbunden användning av potensmediciner efter borttagandet av katetern kan förbättra erektionernas återhämtning. Störningar i erektionen vårdas först med tablettmediciner och ifall det inte hjälper kan man använda medicin som antingen doseras i urinröret eller injiceras med en nål i penis.

Produktionen av sädesvätska fortsätter inte som normalt efter operationen varpå det inte längre är möjligt att påbörja en graviditet på normalt sätt.

Uppföljning

Uppföljning på sjukhuset bestäms individuellt för varje patient. Man strävar till att bedöma livskvaliteten efter operationen med frågeformulär. Det första frågeformuläret skickas hem med inkallelsebrevet och det skall returneras då man kommer till operationen. De följande frågeformulären ifylls i samband med poliklinikkontrollerna 3 månader och 1 år efter operationen. Efter att uppföljningen på sjukhuset upphör instrueras den egna läkaren att fortsätta uppföljningen.

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt • www.vsshp.fi/sv • Växel 02 313 0000

Denna anvisning är ämnad för våra patienter som är i ett vårdförhållande.